

Žengiu sušalusia žeme, nors negaliu pasakyti, kokiai šaliai ši žemė priklauso. Kartais matau ją tarsi iš drono, apačioje raizgosi sniegu užkloti kalnai, tarpekliai ir ežerai, miškai, kurie staiga tarsi išdygsta prieš akis ir baltuojančiomis šakomis braukia per veidą. Kitą kartą jaučiuosi įklimpęs ligi kelių, horizonto nematyti, bet stengiuosi keliauti toliau, nors tikslas neaiškus, ir aš nenumanau, iš kur einu ir kur traukiu. Pasaulis užklotas, gyvybė lėtai dūsta kaip avis, įstrigusi giliose sąnašose prie senovinės akmeninės sienos, ir aš negaliu jos ištraukti. Viskas paslėpta, net paslaptys, kurias labai uoliai saugau, kad niekadoms neišvystų dienos šviesos, o pasaulis plyti toks begalinis, kad negaliu jo aprėpti žvilgsniu, o jeigu prisimerkiu, tai tik dėl to, kad apsisaugočiau nuo vėjo pustomo sniego. Viskas turi savo paskirtį, ir aš turiu rasti savąją arba pasiduoti šiai sustingusiai žemei, raginančiai nebesipriešinti nuovargiui ir padėti galvą ant minkštos sniego pagalvės. Klampoja Breigelio medžiokliai, grįžtantys iš maisto paieškų už kaimo stūkšančiame miške, jie taip pat pavargę, bet ant užšalusio ežero sportuojantys žmonės neskuba jų sveikinti ar pasistengti

suprasti, ką jiems teko išverti. Prisikėlęs iš mirusiųjų grįžta atkeršyti žmogui, nužudžiusiam jo sūnų.*

Viskas turi savo paskirtį. Tai kas gi mane skatina leistis į šią kelionę?

Klupinėju apakintas sniego, bijau, kad kiekvieną akimirką galiu įsmukti į žiojintį plyšį arba kristi nuo uolos ištiktas šoko dėl staiga atsivėrusios erdvės, mostaguodamas rankomis, kurios beviltiškai mėgina ko nors nusitverti. Ko nors, kas sustabdytų nesibaigiantį kritimą. Ir tada aš jau ežero pakrašty, vėl matau aiškiai, taigi įžiūriu ledo nuobiras, blizgančias virpančioje mėnulio šviesoje, o pažirusiuose šerkšno kristaluose atsispindi žvaigždės. Žvaigždės, kurių šaltis, regis, degina skyles tamsos skliaute.

Kitame krante stovi namas. Jo languose dega šviesa. Prie namo yra laiptai, žinau, kad turėčiau jais užlipti. Bet kaip ligi jo nusigausiu, ar turėsiu kirsti užšalusį ežerą? Ir kas išties man ranką? Kas dabar mane lydės? Atsisuku atgal, bet girdžiu tik vėją, vaitojantį medžiuose, taškantį jūros putas ir verčiantį drebėti visą pasaulį.

* Aliuzija į kino filmą „Revenant“; čia ir toliau vertėjo pastabos.

Kartu mes gremžiame storą sniego sluoksnį nuo priekinio automobilio stiklo. Paviršiuje jis dar purus, matyt, vėl pasnigo anksti ryte, bet kai pirštinėtomis rankomis galiausiai prisikasame iki stiklo, randame sušalusią košę, kurią išpurškiu ledo tirpikliu. Nugrandau kiek įmanydamas daugiau sniego nuo šoninių langų ir nuo galinio stiklo, paskui atidarysiu duris ir paleisiu variklį, kad į priekinį stiklą plūstelėtų šiltas oras, o Lorna naudojasi ilgakočiu šepėčiu, valo variklio dangtį ir stogą, kol pamažu ima ryškėti pilkas metalas. Mums alsuojant, ant lūpų susiformuoja neaiškūs kalbos burbuliukai, nors nepersimetėme nė vienu žodžiu, o ankstyvo ryto šviesa jau kaupiasi sniego paviršiuje, ir atrodo, kad jis pulsuoja. Bet nematyti jokių šviežių gyvos būtybės pėdų, tik nebylūs namų supantys laukai, nužymėti beviltiškai ieškojusių maisto naktinių gyvūnėlių pėdsakais.

Atidarant automobilio duris, užšalusi spynelė ne iš karto atšoka ir ant vairuotojo sėdynės nubyra šiek tiek sniego, bandau nubraukti jį ranka, bet jis virsta drėgnomis dėmėmis. Lorna klesteli ant keleivio sėdynės, ir mudu sėdime apšalusia-

me automobilyje, tarsi tai būtų iglu, nieko nematome, ir akimirką apima saugumo jausmas, tarsi būtume apsaugoti nuo visko, kas išorėje.

– Tai beprotybė, Tomai! – ji beveik šaukia, norėdama perrekti šildytuvo užesį.

– Ar turime iš ko rinktis?

– Gal netrukus pradės skraidyti lėktuvai. Manau, kad tai per daug pavojinga, – sako ji ir atkreipia ventiliacijos angos groteles į durelių stiklą.

– Negalime jo ten palikti. Turime parsivežti namo.

Sėdime ir spoksme į priekinį stiklą. Ventilatoriaus zonoje ryškėja švaraus stiklo ruožas. Pūtimo garsas rėžia ausis.

– Palydovinė navigacija veikia?

– Taip.

– Ir viską paėmei? – klausia ji ir meta žvilgsnį per petį į galinę sėdynę. – Tuoj atnešiu gertuves ir maisto.

– Taip, manau, kad taip, – ir mintyse vėl patikrinu mėgėjišką avarinį komplektą, kurį kartu suruošėm praėjusią naktį: kastuvas, miegmaišis, šilti drabužiai, žibintas, krūvelė kompaktinių plokštelių ir, žinoma, mano fotoaparatas kaip visada. Bagažinėje – plastikinis benzino kanistras ir dėl kažkokios keistos priežasties, kurios negaliu suvokti, mudviejų dešimtmetės dukros Lilės rudas brezentinis vigvamas, išpieštas žirgais, mėnuliais ir žvaigždėmis. Ji užsispyrė, kad paimčiau, nepadėjo nė mano žodžiai, kad galėčiau tą jos palapinę kiaurai praspjauti; nebeturėjau jėgų ginčytis. Jos nulipdytas sniego senis tebestovi sode priešais namą kaip naktinis sargas.

– Tik neužmiršk paskambinti, – sako Lorna gal ketvirtą kartą. – Ar pasiėmei telefono įkroviklį?

Linkteliu žiūrėdamas, kaip atšyla dar vienas priekinio stiklo ruožas.

– Kad ir kiek žiūrėtum, greičiau nebus, – sakau palinkdamas arčiau lango, tarsi mano alsavimas galėtų pagreitinti procesą.

– Kelintą išplaukia laivas?

– Septynios trisdešimt. Laiko tikrai turėtų užtekti, – sakau, o paskui dar priduriu: – Jeigu viskas gerai. – Nes iškrito neregėtas sniego kiekis, visa šalis sukaustyta, nieko nebėra aiškaus; ne tik laiko bei atstumo santykis, bet ir visas pasaulis, kokį pirmiau manėme esant, atrodo visiškai išsiderinęs.

Stikle atsiranda skylutė, jeigu būčiau vienas, priglausčiau prie jos akį ir pro šį mažytį lęšį žiūrėčiau į balkšvą šviesą. Taip ir leidžiu dienas, taip žvelgiu į pasaulį. Ledas aplink ją minkštėja ir žliunga. Į vidų skverbiasi šviesa. Pastarosiomis dienomis kartais pamanydavau, kad ir pats esu tik maža skylutė, svajojanti pasaulio formai suteikti pastovumą, o ne tas virpantis nenuspėjamas kitimas, kurį jaučiu viduje. Netekęs kantrybės įjungiu valytuvus, iš pradžių jie nejuda, paskui trūkčiodami ima nenoriai brūžinti stiklą.

– Ir būk atsargus. Nelėk greitai, – sako ji ir pasisuka į mane.

Po sniego valymo jos skruostai dega raudoniu, iš po vilnonės kepurės išsprūdęs plaukų kuokštėlis.

– Ketinu būti labai atsargus. Kad ir kiek ilgai užtrukčiau, saugiai nuvažiuosiu ir parvešiu jį namo.

– Negalime rizikuoti, palikti jo ten vieno per Kalėdas, ypač per šias, – sako ji, bet žinau, kad kalbasi labiau su savimi, o ne su manimi. – Žinai, net ir geriausiais laikais... bet kai taip prastai jaučiasi... turime parsivežti jį namo.

– Turime parsivežti jį namo, – pakartoju kaip aidas, ir ap-
ledijusiame automobilyje žodžiai neturi kur dėtis, taigi tvyro
ore, kol išąla į tylą.

Mudviejų sūnus Lukas, likus trims dienoms iki Kalėdų,
įstrigęs Sanderlande, o Niukaslo oro uostas uždarytas. Jis mo-
kosi universitete, gyvena įmantriame aptriušusiame karaliaus
Eduardo VII laikų name, o visi penki su juo gyvenantys stu-
dentai išvažiavo šventėms namo. Taigi jis liko vienas ir nekaip
jaučiasi. Kalbėdamiesi telefonu galutinai neišsiaiškinome, dėl
ko jis negaluoja, bet turi temperatūros, jam pasireiškia gri-
pui būdingi simptomai. Jau du kartus jis kėlėsi iš ligos patalo
ir važiavo į oro uostą, bet abu sykius sužinojo tik tiek, kad
jo skrydis atšauktas. Visos vietos į vėlesnius skydžius rezer-
vuotos, ir jo motiną ėmė kankinti įtarimas, kad migloti po-
žymių apibūdinimai telefonu gali reikšti kur kas rimtesnę ligą
nei gripas. Galbūt jis serga plaučių uždegimu arba, kas būtų
baisiausia, meningitu. Ir nors ji susisiekė su juo internetu ir
privertė išvardyti simptomus kaip katekizmo tiesas, menkai
teapsiramino. Tikriausiai suprantama, kad ji turi savo požiūrį
į kūno negales, su kuriomis reikia susitvarkyti, be to, tai dar
viena priežastis parsivežti jį namo, nes jis turi būti tokiu metu
su mumis, o ne kažkur tarp svetimų žmonių.

Priekinis stiklas beveik švarus. Savaime kyļa noras ant le-
do likučių papurkšti vandens, bet žinau, kad jis ir vėl sušaltų.
Žiūrime vienas į kitą, ji deda delną man ant rankos, paskui
pasako, kad esu geras tėvas. Nelaikau to koku nors įžadu sau,
bet manau, jeigu parvežčiau sūnų namo, man irgi palengvėtų,
įgyčiau šiokią tokią, kad ir laikiną, dvasinę pusiausvyrą.

– Jau turėčiau važiuoti.

– Atnešiu maisto ir gertuves, – sako ji, o kai atidaro dureles, į automobilio vidų įkrenta sniego juostelė. Žiūriu, kaip ji sliūkina virtuvės durų link – staiga su ta keletu dydžių per didele neperšlampama mano striuke atrodo labai trapi. Apsivilko ją ant pižamos, ir dabar rausvos kelnių klešnės plakasi virš batų. Kai išvažiuosiu, grįš į lovą ir, tikiuosi, guolyje liko pakankamai mano šilumos, kad ji nesusaltų. Peržiūriu krūvelę kompaktinių plokštelių, bet negaliu nuspręsti, kuri tiktų kelionės pradžiai.

Kai Lorna grįžta, kone nusišypsau pamatęs, kad ji viską sudėjo į šaltkrepšį, paprastai naudojamą vasaros iškylops. Pastato ją ant keleivio sėdynės, prisega saugos diržu, paskui atidaro dangtį ir parodo, kad atsargų yra visiems nenumatytiems atvejams.

– Termosą kavos padėjau viršuje su sumuštiniais, o čia „Lempsip“ kapsulės ir aspirinas, – sako ji ir man atkiša plastikinį maišelį, tokius duoda oro uosto apsauga, dabar jis pilnas visokiausių medikamentų, kokių tik galima surasti mūsų namuose. – Laikyk juos atskirai ir, kai paimsi jį, pasirūpink, kad keletą išgertų su koku nors gėrimu. Reikia numušti temperatūrą. – Tada ji palinksta virš keleivio sėdynės ir paduoda man maišelį, kurį švelniai suspaudžiu pirštais, ji tuo metu užtrenkia automobilio dureles, aš paleidžiu variklį.

Toyota RAV 4 dar niekada mūsų nenuvylė, nė karto, nors spidometras rodo aštuoniasdešimt tūkstančių mylių, bet aš labai įdėmiai klausausi jos burzgimo, nes visuomet būna pirmasis kartas. Ji tris dienas stovėjo nevažiuojama, bet kiekvieną rytą paleisdavau variklį, ir kai šiandien šis suburzgia, dėkingas paplekšnoju jai per vairą. Iki vartų vedantį vingiuotą įvažos

keliuką nuvalėme vakar, todėl dabar jį supančios sniego pusnys primena lenktynių trasą. Pasukęs vairą pajuntu braškant savo nugaros mechanizmus ir suprantu, kodėl sniego kasimas taip dažnai išprovokuoja širdies smūgį. Šviežio sniego iškrito kur kas mažiau nei ankstesniais kartais, taigi neturėtų kilti problemų, bet aš neskubu, važiuoju antra pavara neprarasdamas kontrolės. Pasiekęs kelią sustoju, įsitikinu, kad niekas neatvažiuoja, ir paskutinį kartą patikrinu, ar turiu viską, ko reikia, patapšnoju per vidinę kišenę su atspausdintais laivo bilietais, paskui įstatau telefoną į gėrimų laikiklį šalia pavarų svirties. Ant kelio nepaliesta šviežio sniego danga, aš pirmas pravažiuoju šiuo ruožu, kur dantyta gyvatvorė akimirksni atrodo lygi tarsi tinkuota ir, vis labiau švintant, pamažu žybcioja šerkšno žiedais.

Pasuku į kairę ir kyla į kalvą – tai ne itin status šlaitas, bet įveikiu tik pusę, ir ratai ima suktis vietoje, o automobilis pamažu slysta atgal. Pakeliu rankinio stabdžio svirtį, nors žinau, kad man nepavyks, taigi pamažu leidžiu automobiliui atbulam riedėti atgal prie mūsų vartų. Džiaugiuosi, kad Lorna jau viduje ir nemato, kas vyksta. Per lauką, plytintį už namo, nuolatos teka mažytis upeliūkštis, sruvena šlaito pakraščiu siaura srovele, kuri žiemos rytais kartais virsta plikledžiu. Kad sukibtų ratai, turėčiau laikytis kelio vidurio. Būtų puiku, jeigu kokia nors masyvi transporto priemonė iš aplinkinių ūkių jau būtų pravažiavusi keliu ir padariusi vėžes, bet sniege matyti tik mano pirmojo nevykusio bandymo liudijimas. Pamėginu dar sykį ir jau beveik pasiekiu viršūnę, bet kai instinktyviai spusteliu akseleratorių, kad užtikrintai įveikčiau paskutinius jardus, automobilis staiga slysteli į šalį, paskui, nepaisydamas visų ma-

no pastangų, pakrypęs keistu kampu lėtai slysta šlaitu žemyn. Viskas blogai, viskas ne taip, aš bejėgis pakeisti jo trajektoriją. Paklaikęs sukinėju vairą ir spaudau stabdžių pedalą, bet, regis, nuo to tik dar blogiau, ir tada akimirsnį apima keista ramybė, beveik net malonus suvokimas, kad toks pasaulis iš tiesų ir yra, juk to visada ir tikiesi, tu nieko negali padaryti, tik laukti, kas nutiks.

Automobilis sustoja šonu šlaito papėdėje, atsisukęs į vartus, pro kuriuos ką tik išvažiavau, tarsi pripažindamas nesėkmę ir norėdamas sugrįžti į savo stovėjimo vietą prie namų. Negeras ženklas kelionės pradžiai, jau svarstau, ar išvis jos neatsisakyti, bet pagalvoju apie mūsų sūnų ir suprantu, kad negaliu jo palikti vieno, negaliu sugrįžti į namus, praėjus vos penkioms minutės po išvykimo, tarsi pasiduoti nė nepabandžius. Palinkstu virš vairo ir galiausiai suprantu, kad neišeis įveikti šlaito, pajudėjus iš vietos. Apsigręžti nelengva, nes ankštoka; kai pavažiuoju atbulas, atsitrenkiu į gyvatvorę ir galinio vaizdo veidrodėlyje matau ant užpakalinio stiklo krentančias smulkutes sniego kaskadas. Galiausiai man pavyksta, riedu lygiu kelio ruožu priešinga kryptimi, nei man reikia, kol pasiekiu kaimynų įvažą ir galiu vėl apsisukti. Važiuodamas antra pavara išvystau didesnę greitį, nei anksčiau, ir, stengdamasis nespausti stabdžių pedalo, tolygiai riedėdamas įveikiu šlaitą. Man pavyksta, o paskui kelias, kuriuo važiuodamas pasieksiu didįjį plentą, jau bus pakenčiamas. Priešais namus matyti sniego seniai, o man, apimtam euforijos po įveiktos pirmosios kliūties, akimirką atrodo, tarsi jie stovi garbės sargyboje, įsmeigtos į mane juodos jų akys linki man sėkmės. Įjungiu radiją ir surandu orų prognozę. Balsas sako, tikėtina, kad vėl snigs, bet šį kartą sniego

laukiama pietinėje Anglijoje, o prognozė baigiama perspėjimu, kad geriau niekur nekeliauti, nebent būtiniausiu reikalu.

Nėra didesnės būtinybės, paaiškinu balsui, nei parsivežti sūnų namo, parsivežti savo sergantį sūnų Kalėdoms, paskui privažiuoju plentą, pamatau, kad jis nuvalytas sniego valytuvu ir pabarstytas smėlio bei druskos mišiniu, dar syki patapšnoju vairą ir, užuot klausęs radijo, paleidžiu pirmąją kompaktinę plokštelę. Paskui sau pačiam pasakau, kad vaiduokliai nepalieką pėdsakų sniege.

Muzika svarbi mūsų namuose, bet pastaruosius keletą mėnesių ji ten neskambėjo, dėl to buvo niūru kaip niekad. Taigi džiaugiuosi galėdamas automobilyje vėl jos klausytis ir nesijausti esąs neįautrus. Lornai patinka „Motown“ ir moterys dainininkės, tokios kaip Dasti Springfield ir Adelė. Ir muzika buvo viena iš sričių, kur mudu su Luku puikiai sutardavome. Mes netgi buvome poroje koncertų – klausėmės Neilo Jango Dubline ir „The Gaslight Anthem“ naktiniame klube „Limelight“. Ten jaučiausi šiek tiek per senas, bet muzika buvo puiki ir, regis, niekas nekreipė į mane dėmesio, nesistengė parodyti, kad esu seniausias svingeris mieste. Automobilyje turėjau muzikos, kurią pats išsirinkau, nes prieš akis laukė daug valandų trukianti kelionė – tai Robertas Vajatas, Vanas Morisonas, R.E.M., Džonas Martinas, Nikas Keivas.

Taip pat pasiėmiau „Great Lake Swimmers“ plokštelę, Luko man padovanotą gimtadieniui. Pamaniau, kad verta prigriebti įrašų, kuriuos, žinojau, mėgsta jis, kurių galėtume klausytis pakeliui namo – „Ash“, „The Smiths“, „The National“, Neilo Jango albumą „On the Beach“. Lukas seniau skambino gita-

ra, mokykloje buvo subūręs nedidelę aktyviai koncertuojančią grupę, kurios gyvavimas baigėsi, kai jos nariai išvažiavo mokytis į skirtingus universitetus.

Dar anksti, jau prasidėjusios mokinių atostogos ir keliuose beveik nėra automobilių, taigi mėgaujuosi vairavimu. Kai įvažiuoju į miestą, atrodo, kad jis vis dar sukaustytas miego, dar nepasiruošęs sutikti dieną ar nusipurtyti per naktį kiekvieną paviršių padengusio šerkšno. Kalėdinės dekoracijos dar nežybčioja, sniegą nušviečia tik keleto mano sutiktų automobilių žibintų šviesa ir vestibuliai tų pastatų, kuriuose ankstyvi darbuotojai jau pradėjo savo dieną. Miestas atrodo kaip miegantis benamis, apsimuturiavęs svetimais drabužiais, susirietęs nuo šalčio.

Regis, į prieklaukoje stovintį laivą niekaip nesutilps tiek daug sunkvežimių. Vienas po kito jie pranyksta krovinių denio viduriuose, jų išmetamieji vamzdžiai suvirpina orą ir akimirksniu išspjauna dūmų kamuolius. Pavėlavęs vairuotojas skuodžia prie savo sunkvežimio kabinos, po pažastim paspaudęs popieriaus lapą, kita ranka laikydamas indelį išsineštinės arbatos ar kavos, įlipa į kabiną ir paleidžia triukšmingą variklį, o perlenktą popieriaus lapą nusviedžia šalia priekinio stiklo. Man dingteli, kad tokia kelionė yra prekybininkų kasdienio ritualo dalis, pats apie tai nieko neišmanau ir stovėdamas eilėje kone pasijuntu esąs įsibrovėlis.

Kartu su automobiliais ir sunkvežimiais driekiasi ilga pėsčiųjų keleivių eilė, spėju, jie keliauja namo laivais ir traukiniais todėl, kad oro uostai juos nuvylė. Keliauja namo pas savuosius. Svarstau, ar mes visi sutilpsim, ar mano bilietas garantuoja man vietą, ar čia, panašiai kaip oro uostuose, nuo-

lat parduodama daugiau bilietų, nes tikimasi, kad dalis keleivių gal nepasirodys. Bet netrukus užvažiuoju trapu tiesiai į stovėjimo denį. Kai išlipu iš automobilio, iš karto tvoksteli pažįstamas kvapas – dyzelino, jūros vandens skalaujamo metalo ir dar kažkokių ingredientų, kurių negaliu įvardyti, mišinys. Ant daugelio automobilių, pro kuriuos slenku šonu, dar matyti sniego, viename kitame ant galinės sėdynės sukrauti krepšiai su dovanomis, įvyniotomis į kalėdinį popierių. Kartu su kitais vairuotojais užlipu laiptais ir patraukiu keleivių kajutės link.

Kai vaikas būdamas plaukdavau keltu, man vis atrodydavo, kad atsidūriau gyvuliams gabenti skirtame laive. Dabar atsirado tam tikros prabangos ir patogumų, parduotuvių ir restoranų, suskilusias plastiko kėdes ir kietus suolus pakeitė minkštos sėdynės. Čia yra netgi Kalėdų eglė ir skamba kalėdinės giesmės. Ir įgula sveikina mane, tarsi būčiau ką tik įžengęs į viešbutį, o vietoj ankstesnės smarvės sklinda maisto ir kavos kvapai. Kajutė jau pilna žmonių, apsistačiusių asmeninę teritoriją žyminčiais krepšiais, vienoje rankoje karštas gėrimas, kitoje telefonas; savo pašnekovams jie pasakoja jau esantys laive, jau keliaujantys namo. Išsiunčiu Lornai žinutę, kad man pavyko ir kad kelias nebuvo labai prastas.

Šalia manęs sėdinti jauna moteris paklausia, ar galėčiau pasaugoti jos krepšį, kol eis nusipirkti ko užkąsti. Kai grįžta nešina sumuštinį ir kava, jai papasakoju, kad keliauju į Sanderlandą sūnaus parsivežti. Jau pasakojau kitai moteriai, sėdėjusiai automobilių denio būdelėje ir patikrinusiai mano bilietą. Galbūt man smagu, kad elgiuosi šiek tiek herojiškai, juk gyvenu fotografuodamas ne itin mane dominančius dalykus, todėl

neturiu daug galimybių pasijusti herojumi. Dažniausiai fotografuoju vestuves, – tik nuotraukos, jokių vaizdo įrašų, kad ir kiek man mokėtų, – taip pat mano darbas yra šeimų portretai, ypatingi gimtadieniai, mokyklinės ceremonijos, kartais koks nors bendras projektas, jeigu pasiseka, ir šiaip kas pasitaiko po ranka.

– Jis mokosi Sanderlando universitete ir dabar negaluoja, – sakau jaunajai moteriai. – Oro uostai uždaryti. Jo motina mane pasiuntė, kad parvežčiau namo.

– Ką jis veikia universitete? – klausia ji su škotišku akcentu.

– Garso ir vaizdo, kino gamyba.

– Ir aš mokiausi panašių dalykų.

– Sanderlande?

– Ne, Glazge. Dabar ten ir keliauju – namo. Tikiuosi, traukiniai vis dar važiuoja.

– Pavėžėčiau, jei būtų pakeliui, – sakau, – bet važiuoju į Sanderlandą. – Būgštauju, kad nebūčiau perlenkęs lazdos, juk ji gali pamanyti apie mane ką negero. Moteris kažkam rašo žinutę, o aš apsimetu žiūrįs į savo telefoną.

– Kas nutiko jūsų sūnui?

– Mes nežinome, bet tikriausiai jis susirgo gripu. Lankėtės Šiaurės Airijoje?

– Dirbu „Sostų karuose“.

– Nieko sau! – sakau. Nesu matęs šio serialo, bet, kaip ir visi, žinau, jog jis labai populiarus, nors giliai atmintyje šmėsteli kažkieno apibūdinimas, kad tai filmas „apie papus ir drakonus“.

– Yra gerų vietų.

– Mano sūnus jį žiūri. Nors, spėju, nelegaliai. Beveik viską nutekina iš interneto.

- O kas to nedaro?
- Juokiausi, kai sužinojau, kad miesto taryba išdažė baltas linijas palei tamsiąsias gyvatvoves.
- Jiems teko išdeginti dažus, bet žymės dar matyti.
- O kaip aktoriai? – klausiu.
- Daugiausia visai šaunūs. Kai kurie sugeba būti rakštis subinėje. Reikia to, reikia ano. Amžinai viskuo nepatenkinti.
- O ką jūs veikiate?
- Esu pastatymo asistentė, – atsako ji ir vėl žvilgteli į savo telefoną. Pajuntu, kad pokalbis baigtas, todėl nebeklausiu, ką tai reiškia, nors šis susitikimas bus man naudingas, turėsiu ką papasakoti Lukui, kai keliausime namo. Būtų buvę puiku, jei būčiau paklausinėjęs, kaip ji pradėjo savo karjerą.

Laivas išplaukia, pro langą žiūriu, kaip mums sekasi. Vanduo ramus, regis, visiškai abejingas oro dramatismui, bet apsnigti krantai kaip dvi ištiestos rankos mus kreipia į atvirą jūrą, kur atsiveria man dar nematyta perspektyva; pamanau, kad be reikalo palikau fotoaparataž automobilije. Pasigirsta keletas pranešimų apie saugą, paskui vėl skamba kalėdinė muzika. Galvoju apie Lorną, mėginančią vėl šiltai įsitaisyti mūsų lovoje, apie Lilę, miegančią po kino filmo „The BFG“ plakatu, apie esantį toli vienišą Luką tuščiame name. Ir staiga apima labai keistas jausmas, tarsi dabartis būtų pasitraukusi į nuošalią vietą, kur atmintis bei sąmonė susilieja ir sukuria kažką nauja. Taigi vos keletą sekundžių staiga tarsi atsimenu kitus žmones, jau keliavusius anksčiau, ir keleivius aplink mane pakeičia nebylus neryškių veidų koliažas tų, kurie plaukė anksčiau, daugelis jų ieškojo naujo gyvenimo miestuose, tikėjosi ten susikurti geresnę ateitį. Moterys, nešiojančios liūdesį iščiose, priverstos

ieškoti pagalbos toli nuo šeimos ir namų. Stengiuosi atsikratyti šių vaizdinių, bet tada akies krašteliu išvystu jaunuolį kitoje kajutės pusėje, jis iš karto pradingsta, o man pasidingoja, jog tai Danielis.

Nesistebiu, kad jis laive, nes matau jį šmėstelint daugelyje vietų, visada labai trumpai, niekada nespėju kilstelėti rankos ir pašaukti.

Kartais jis stovi kartu su kitais pajauniais, jie pasipuošę išsinuomotais kostiumais ir stengiasi atrodyti, tarsi būtų tiesiai iš filmo „Pasiutę šunys“. Kitąsyk akies krašteliu pastebiu jį vairuodamas, o kartais prieš pat miegą, bet visuomet tolumoje, tada svarstau, gal turėčiau keltis ir patikrinti, ar durys neužsklęstos, kad jis galėtų grįžti namo, jeigu panorėtų. Ko gero, regiu jį pajaunių būryje dėl to, kad dar mokykloje, kai buvo daroma gretomis sustojusių moksleivių panoraminė nuotrauka, juodu su bičiuliu Robiu paliko savo vietas ir nubėgo į kitą grupės galą, kad būtų užfiksuoti du kartus. Toks poelgis direktoriaus nesužavėjo, ir Danielis pirmą kartą buvo nušalintas nuo pamokų. Nušalintas dėl pokšto. Turbūt geriausia ir mažiausia verta bausmės jo išdaiga.

Suskamba ir ima dūgti lošimų automatas. Pamažu išplaukiame į atvirą jūrą.

Šiek tiek snusteliu – matyt, dėl sniego valymo, be to, anksti kėliausi. Nubudęs matau, kad jaunosios moters nebėra, ir labai tikiuosi, kad neknarkiau jai į ausį ir kad ji nepamanė, jog mėginau jai meilintis. Kelionė laivu truks vos porą valandų, bet mano galvoje jau dabar migla, žinau, kad reiktų ją pravėdinti, jeigu noriu sėkmingai vairuoti, taigi išeinu iš kajutės į lauką ir pakylu į viršutinį denį, kad vėsus ryto oras išblaškėtų mie-

guistumą. Keletas rūkalių, kai kurie su užsmauktais ant galvų šiltų striukių gobtuvais, rūkyti skirtoje vietoje stovi palinkę ant turėklų. Pamatau jaunąją moterį, šalia kurios sėdėjau. Vėjas plaiksto jai plaukus, verčia braukti juos nuo veido. Vanduo kilvateryje kunkuliuoja ir putoja, palikdamas „V“ pavidalo pėdsaką, – panašiai kaip mes valome sniegą, – bet tolumoje plytinti jūra atrodo sukaustyta pilko stingulio. Vaizdas nuotraukai netinkamas, net jei turėčiau fotoaparata; vis dėlto daugelis žmonių daro asmenukes ir po vieną, ir poromis. Telefonų fotoaparatai, nesiliaujantis technologijų tobulėjimas ir šio proceso padariniai atims darbą iš tokių kaip aš. Netrukus žmonės ims patys fotografuoti visus bendruomeninius įvykius. Kartais pasijuntu kaip nykstančios rūšies atstovas. Paskutinis mohikanas, fotografuojantis tikru fotoaparatu. Iš tiesų viskas bus dar blogiau, nes žinau, kad ir kokios technologijos būtų naudojamos, šios asmenukės man bevertės, jos negali pakeisti tikros nuotraukos – to, kas atsiranda po kūrybinių ieškojimų ir dėl ypatingo matymo kampo. Taigi man tokie atvaizdai – viso labo tik pataikavimas sau, žmogiškosios tuštybės išraiška, stokoiantys orumo, kurio gali suteikti tikra nuotrauka. O gal Lilė teisi, gal iš tiesų esu senas bambeklis, kaip ji mane vadina, ir keikсноju tai, kas žmonėms suteikia nekalto džiaugsmo.

Mes vaikštinėjome taku palei skardį Portstiuarte. Vaikams reikėjo fizinio krūvio, nors tuo metu buvo šalta, beveik taip pat kaip dabar. Lukui kaip visuomet kilo daugybė klausimų.

„Kodėl sakoma – jūros pakraštys?“

„Todėl, kad mes esame jūros pakraštyje.“

„Bet kodėl tai reikia vadinti pakraščiu?“